

Til Vejdirektoratet og Transportministeren

Indleveret på Vejdirektoratets høringsportal
og fremsendt på mail til trm@trm.dk og
arp@trm.dk

Aalborg den 11/1-2024

MKV-2023 vedr. Egholmlinjen: FEJL i VVM- og EU-vurderinger m. anlægslov

Indhold

1. Miljøkonsekvensrapporten er ikke fuldstændig	2
1.1. Udestående vedr. grundvandssænkning.....	2
1.2. Udestående vedr. forureningsforhold.....	2
1.3. Udestående vedr. Klima	3
2. Habitatvurderinger er mangelfulde og ikke med videnskabelig vished	3
2.1. Udestående Flagermus	3
2.3. Udestående i forhold til Strandtudser.....	5
2.4 Udestående vedr. Birkemus	6
3. § 3 - Naturvurderingerne er for gamle og forkerte	7
3.1 Udestående ifht. placering af erstatningsnatur	8
3.2 Udestående ifht. vandløb.....	9
3.3 Udestående ifht. fisk	9
3.5. Udestående vurderinger Vandrammedirektivet – de målsatte vandløb.....	12
4. Natura 2000-konsekvensvurderingen	14
4.1. Odder – Habitatvurdering, dispensation og Natura 2000-konsekvensvurdering.....	14
4.2. Spættet sæl.....	18
4.3. Hav og flodlamprette	19
4.4. Natura 2000-konsekvensvurderingen – F1 og øst for F1	20
4.5. De kumulative virkninger er vurderet forkert	22
5. Samlet	23

1. Miljøkonsekvensrapporten er ikke fuldstændig

Det fremgår af MKV-2023, kapitel 16, side 590-591 om eventuelle usikkerheder og mangler, at

*"(...) **projektet med anlæg af den 3. Limfjordsforbindelse endnu ikke er færdigprojekteret.***

Der vil derfor kunne forekomme justeringer og ændringer i forbindelse med detailprojekteringen, herunder anvendte arbejdsmetoder, der ikke har kunne forudses i miljøkonsekvensvurderingerne."

Projektet skal være færdigprojekteret, forinden der kan vedtages en anlægslov. Miljøkonsekvens rapporten skal være fuldstændig og EU-vurderingerne endelige, jf. bl.a. EUD C-463/20 Namur-est.

1.1. Udestående vedr. grundvandssænkning

De er væsentlige udestående beslutninger vedr. grundvandssænkning, der ikke er afklaret i de "foretagne vurderinger"

*"Da behovet for **grundvandssænkning ikke er fastlagt nærmere**, kan konsekvensen af de midlertidige sænkninger af grundvandet have et større omfang, end det fremgår af rapporten."*

*"De strækninger, hvor det kan være relevant at sænke grundvandet i anlægsfasen, er identificeret på et overordnet niveau. Der er **ikke foretaget en nærmere vurdering af grundvandssænkningernes art og omfang**. Både kendskab til nærliggende forurenings art og omfang i nærheden af grundvandssænkningerne har stor betydning for at gennemføre en konkret vurdering af påvirkningen af grundvandskvaliteten. **Forholdet bør derfor undersøges nærmere i detailfasen, når de eventuelle nødvendige afværgetiltag planlægges.**"*

*"Usikkerhed omkring grundvandssænkninger og deres udbredelse betyder, at det er usikkert om forurenende og potentielt forurenede lokaliteter påvirkes. **De nævnte usikkerheder vil blive håndteret i detailfasen**, og derfor giver de ikke anledning til at ændre konsekvensvurderingerne."*

Se tillige om forhold vedr. grundvandssænkning, der udskydes til detailprojekteringsfasen MKV-2023 side 36, side 529, side 537, side 539, side 570.

1.2. Udestående vedr. forureningsforhold

MKV-2023, kapitel 16, side 591: *"Der er ikke kendskab til specifikke forureningsforhold eller omfang af forurening på de kortlagte lokaliteter med forurening. **Forholdet bør undersøges nærmere i detailfasen**, så en jordhåndteringsplan kan afklares med Aalborg Kommune og eventuelt nødvendige afværgetiltag planlægges.*

MKV-2023, kapitel 16, side 591: *"Der er ikke kendskab til omfang af eventuel udsivning af gas ved tidligere lossepladser, som i form af kuldioxid og metan kan påvirke arbejdsmiljø, afgravningsmetode og jordhåndtering. **Forholdet bør derfor undersøges nærmere i detailfasen**, så eventuelt nødvendige tiltag og værnemidler tages i brug."*

MKV-2023, side 546, om *Lokalitet 851-1372 (V1) er et autolakerings- og autoværksted, hvor der er risiko for forurening med olieprodukter og chlorerede opløsningsmidler*, der først skal **undersøges i forbindelse med detailprojekteringen**.

MKV-2023, side 568, hvor det først i **forbindelse med detailprojekteringen** skal der indhentes opdaterede oplysninger som kan få betydning for jordhåndteringen, herunder oplysninger om områdeklassificeringer, V1 og V2 kortlagte ejendomme fra Aalborg Kommune og Region Nordjylland.

1.3. Udestående vedr. Klima

MKV 'Klimamæssige konsekvenser' anfører, at den faglige vurdering af øget udledning af drivhusgasemissioner er væsentligt negativ, og derfor fordrer afværgeforanstaltninger. Afværgeforanstaltningerne beskrives sådan: *"Vejdirektoratet arbejder med at nedbringe klimaaftrykket fra anlægsarbejdet via krav i udbud og kontrakter. De konkrete krav til nedbringelse af klimaaftrykket ved produktion af eksempelvis asfalt og beton bliver først defineret i en efterfølgende udbudsproces."*

MKV er ikke fuldstændig. Det er i strid med VVM-direktivet, at det ikke fremgår, i hvilken grad de væsentlige skadelige virkninger på miljøet undgås, forebygges, begrænses eller neutraliseres. Vurderingen mangler både i anlægs- og driftsfasen.

2. Habitatvurderinger er mangelfulde og ikke med videnskabelig vished

2.1. Udestående Flagermus

MKV: Fourageringsområdet Limfjorden er ikke vurderet.

Dette er en fejl, både vand og damflagermus kan fouragere på Limfjorden. Det er således utilstrækkeligt når påvirkningen på fourageringsområdet Limfjorden og de ledelinjer, der gør at flagermusene flyver fra deres indlandslokaliteter til Limfjorden ikke vurderes. Dette er specielt en fejl for damflagermus, der kan flyve over længere distancer.

Det skal tillige tages i betragtning, at 2 meget vigtige vinteropholdslokaliteter, ligger indenfor flagermusenes flyveafstand fra projektet. Her skal der peges på Thingbæk Kalkminer, og Smidie kalkminer ved Lille Vildmose

MKV omtaler habitatdirektivets beskyttelse af flagermus, som om Bilag IV beskyttelsen kun gælder for *"væsentlige habitater for flagermus"*.

Det er forkert. Se bl.a. EU-dom Skydda Skogan (C-473/19 og C-474/19), hvor det fremgår at selv rasteområder for enkelte individer er omfattet af beskyttelsen mod beskadigelse eller ødelæggelse.

Derfor er det også forkert, når det vurderes, at der ikke er en påvirkning, fordi der ikke forekommer større skove. De fleste af arterne trives ganske fint i mindre skovpartier eller ældre levende hegn og deres yngle- eller rasteområde er beskyttede uanset størrelse og placering.

MKV side 76: ***”Ved detailprojektering af projektet skal alle træer, der planlægges fældet, besigtiges for at undersøge, om der er mulige raste- eller ynglekolonier af flagermus.”***

MKV side 76: ***”I forbindelse med detailprojekteringen skal det samtidig sikres, at bygninger, der skal nedrives, ikke indeholder yngle- eller rastekolonier af flagermus. Det kan f.eks. ske ved supplerende feltundersøgelser.”***

Denne fremgangsmåde er ikke i overensstemmelse med habitatdirektivet, idet undersøgelsen og vurderingen udskydes til senere i processen. Dette er en klar og væsentlig mangel idet der skal skabes tilsvarende yngle- og rasteområder ved projekter, hvor der påvirkes yngle eller rasteområder. Derudover er damflagermus, der både er en Bilag 1 udpegningsart og en Bilag IV-art, tilknyttet til bygninger og damflagermusen er tilknyttet natura2000 områderne med kalkminer. Udskydelse af de nærmere undersøgelser til senere accepteres ikke i EU-retten. Konklusionerne skal være med videnskabelig vished. Det skal undersøges inden beslutningen om anlægsloven træffes, om et hus eller et træ fungerer som yngle- eller rastested. MKR skal redegøre for at der er lavet tilstrækkeligt med kompenserende foranstaltninger til at sikre opretholdelsen af den økologiske funktionalitet, og det er kun muligt, hvis undersøgelserne er udført inden anlægsloven vedtages.

Denne problemstilling er særligt relevant ved ejendommen på Teglværksvej, hvor det er helt åbenlyst at vurderingen og undersøgelsen er udskudt og at der helt åbenlyst vil ske skade på yngle- eller rasteområde for trold/dværgflagermus.

Særligt de steder hvor damflagermusene er registreret skal der laves en vurdering – og de landejendomme, som i forbindelse med projektet skal nedrives både på Egholm og Nørholmsvej burde have været besigtiget. De huser givet flagermus.

MKR indeholder på det foreliggende grundlag, derfor ikke fyldestgørende oplysninger. Der gør det muligt at vurdere om der er en risiko for påvirkning af yngle og rasteområder for flagermus, der opfylder habitatdirektivet.

At et område ikke har stor betydning for flagermus, gør ikke at det ikke kan være beskyttet. Selve forudsætningen for vurderingen ses derfor at være mangelfuld.

Der er langs med linieføringen registreret 9 forskellige flagermusearter af de 13 arter der i alt er kendt fra DK. Det svarer til at rundt regnet tre fjerdedele af alle de i DK forekommende flagermusearter lever i projektområdet.

I betragtning af at der nyanlægges ca. 18,3 km og flere strækninger er med artsrig og formentlig flere af arterne har relativ stærke bestande indenfor risikoafstand af projektområdets linieføring, kan projektet påvirke flere af flagermusearters overlevelse betydeligt på grund af trafikdrab. Især 4 arter er udsat for risiko for trafikdrab. Frynse, - Troid-, Dværg-, Sydflagermus. 4 arter flyver/fouragerer i under 2 meters højde og er dermed de mest udsatte for kollisioner med køretøjer på motorvejen.

2.3. Udestående i forhold til Strandtudser

MKV: Strandtudsens er en pionerart.

Strandtudsens er meget krævende med hensyn til valg af ynglelokaliteter. Det er en fejl, at det anføres at det er en pionerart.

Strandtudse er registreret på 2 lokaliteter i traceet på Egholm og ved Nørholmvej. Oplysningerne om populationernes størrelse inden for dens naturlige udbredelsesområde er utilstrækkelig. Antallet af lokaliteter hvor arten forekommer, har i de senere årtier været i rivende tilbagegang i Danmark og andre nordeuropæiske lande. Strandtudsens er iflg. Artikel 17-indberetning fra 2019 i stærkt ugunstig bevaringsstatus. Arten har en høj sårbarhed i forhold til projektets påvirkning.

Trafikdrab er en væsentlig trussel mod arten, da strandtudse i lighed med skrubtudse, foretager relativt lange vandringer. Især om efteråret hvor den unge generation fra sommerens yngleresultater foretager massevandringer. Når disse vandringer krydser veje, trafikdræbes der et meget stort antal individer.

Afværgeforanstaltningerne er gæt og gisning

MKV: Der fremgår at der skal etableres nye grøfter og vandhuller for at sikre den økologiske funktionalitet på Egholm.

I henhold til bl.a. afgørelsen fra Baltic Pipe (19/06809 MFKN) så skal der være kendskab til omfanget og placeringen af disse tiltag på det tidspunkt hvor et projekt tillades og disse vil også skulle fremgå af materialet forud for den offentlige høring så der er vished for at A: den økologiske funktionalitet opretholdes i MINDST samme omfang og B: det skal være muligt at forholde sig til hvorledes etableringen af disse kompenserende foranstaltninger påvirker miljøet idet der også er elementer der kan påvirke de eksisterende forhold.

MKV: *"Alternativt kan der spredes hør fra strandenge på vest- eller nordkysten af Egholm, eller flyttes materiale og tørv, der fjernes ved etablering af motorvejen på Egholms strandenge."*

Det er ikke tilstrækkeligt med en skitse og formuleringer som så løse til at det er uafklaret hvad der rent faktisk skal ske på arealerne.

MKV side 113: *"Paddehegn opstilles i maj, hvor padderne vil være stærkt tilknyttet vandhullerne. Herefter indfanges padder i fælder indenfor og udenfor hegnet og ved at fiske i vandhullerne med ketcher efter larver og adulte individer."*

Dette er en forsætlig indfangning der ikke kan gennemføres uden en forudgående fravigelse fra habitatdirektivets, jf. artikel 16. Tilladelsen skal foreligge inden den offentlige høring jvf Namur-est EU dommen og inden anlægslovens (eventuelle) vedtagelse.

Beskrivelsen af metode er helt overfladisk og utilstrækkelig. Placeringen og udformningen af de vandhuller der skal fjernes, skal som minimum være klar så der ved høringen kan ses om den økologiske funktionalitet reelt er opretholdt for de lokale bestande. Denne fremgangsmåde hvor der ikke er redegjort for hvor vandhullerne placeres, er ikke i overensstemmelse med habitatdirektivet og VVM-direktivet.

For strandtudsen er det absolut ikke tilstrækkeligt at der vises et større skraveret område på den sydlige side hvor der kan laves kompensationsarealer. Nogle af dem ligger oven i købet inde i motorvejssløjferne hvor strandtudserne potentielt vil blive slået ihjel ved vandring til og fra arealerne.

MKV side 113: Fjernelse af vandhuller

Fjernelse af vandhuller der fungerer som yngle- eller rasteområder for bilag IV padder kan ikke gennemføres uden en forudgående fravigelse, jf. habitatdirektivet.

MKV 4.6.2: Der skal foretages overvågning i driftsfasen for at sikre at bestandene af bl.a. strandtudse kan opretholdes.

Når det er nødvendigt at foretage overvågning så er vurderingen per definition ikke med videnskabelig vished. Habitatvurderingen er således direktivstridig. Der vil derfor IKKE på tidspunktet for vedtagelsen af anlægsloven være den fornødne vished.

Nødvendigheden af at foretage efterfølgende monitoring er således ikke i overensstemmelse med hverken VVM-direktivet, habitatdirektivet eller EU-domstolens praksis. For at kunne anvende denne fremgangsmåde vil der forud for tilladelsen skulle meddeles en fravigelse. Dette er gældende for alle bilag IV arter der skal monitoreres.

2.4 Udestående vedr. Birkemus

MKV: Birkesmus er eftersøgt syd for fjorden. Der er anvendt kameraerne til registrering, i perioden 2. maj – 1. juni.

Valget af undersøgelsesområde til afklaring af om der findes birkemus i projektområdets nærhed er fagligt stærkt kritisabelt. Arten burde som minimum også have været eftersøgt langs linieføringen nord for Limfjorden.

Begrundelsen for valg af undersøgelsesområde er at der for godt 80 år siden blev fundet 1 birke-mus (? nogle få fund) i selve Aalborg, nærmere bestemt i området omkring nuværende atletikstadion Skovdalen, ved Aalborg Universitetshospital sydlige afd. Efter godt 80 år uden et eneste fund i nævnte område og for den sags skyld i hele Himmerland mm. er det helt forudsigeligt, at der ikke ville blive fundet birkemus i det valgte undersøgelsesområde. Fund ville med andre ord være helt sensationelt.

Afstande fra linieføringen til nærmeste kendte og nyere fund af Birkemus, syd for fjorden er målt i luftlinie over land: Aalborg – Horsens = ca. 125 km, Aalborg – Esbjerg = ca. 190 km, Aalborg – Struer = ca. 120 km.

Den vestjyske bestand nord for Limfjorden, der er derimod Danmarks tætteste fund og sandsynligvis største bestand. Den bestand befinder sig målt fra linieføringen, kun ca. 75 km væk.

På grund af artens "usynlige" levevis, som sammen med meget alsidige biotopsvalg og små territorier, 6-7 mdrs vintersøvn, kan birkemusen udmærket forekomme øst for det kendte nordvestjyske udbredelsesområde, indtil den påtænkte linieføring.

Derfor må det betragte som mangelfuldt, at arten ikke er eftersøgt nord for Limfjorden, vel og mærke med egnet eftersøgningsmetode, bedst flere af metoderne på samme lokationer.

Såvel valg af eftersøgningsområde syd for Limfjorden er ubegrundet. De relevante undersøgelser udestår. Det er derfor ikke på baggrund af habitatvurderingerne i miljøkonsekvensvurderingen, muligt at afvise, at der kan være birkemuseforekomst i relation til projektområdet. Der kan udmærket være forekomst af birkemus, mest sandsynligt nord for Limfjorden, hvor arten ikke er eftersøgt.

3. § 3 - Naturvurderingerne er for gamle og forkerte

MKV 4.1.1 Det fremgår, at der ikke er udført supplerende besigtigelser for de områder, der er besigtiget i 2016.

Det er en retlig mangel. Alderen alene tilsiger, at der ikke er et tilstrækkeligt oplyst grundlag til at kunne foretage en vurdering. En 7-8 års tidsramme overstiger den periode, hvor naturen vil kunne udvikle sig. Specielt enge og moser samt heder vil kunne udvikle sig markant indenfor 7-8 år.

Se MFKN (21/10121): Data der er over 5 år gamle ikke nødvendigvis er retvisende i forhold til at kunne vurdere en påvirkning og der bemærkes i afgørelsen at kommunen også skal forholde sig til alderen på deres §3 besigtigelser.

Det er ikke korrekt at driftsfasen ikke vil kunne påvirke naturområder idet NOx gasser er medvirkende til at øge kvælstofpåvirkningen af naturen – både de beskyttede naturtyper og habitatnaturtyperne. Det er således en klar mangel at der ikke er lavet tilstrækkelige vurderinger for påvirkningen i driftsfasen. Særligt for overdrevene (herunder de sure overdrev på udpegningsgrundlaget) er dette problematisk.

MKV afsnit 4.2.5 anfører, at et areal ikke er omfattet af §3 beskyttelsen *”da det er et fyldsted for flyveaske, der efterfølgende er afdækket med muldjord og tilsået med græs”*

Dette er ikke korrekt vurdering. Det er historikken og botanikken, der afgør om et areal er beskyttet eller ej. Et tidligere jordopfyld kan sagtens være omfattet af beskyttelsen, hvis blot botanikken er til stede, og hvis det har henligget uden omlæg i en tilstrækkelig lang periode – 7 år for eng/strandeng.

MKV afsnit 4.2.5 anfører, at et areal kun er beskyttet mod omlægning til landbrugsformål, hvis det er beliggende i byzone og byzonen har været gældende før 1992.

Det er ikke en korrekt gengivelse af retsstillingen. Strandenge eller andre naturtyper der vokser sig ind i beskyttelsen efter 1992 er ikke omfattet af undtagelsen. Det er således af afgørende betydning om engene også var enge i 1992 for at undtagelsen skal være gældende. Hvorvidt det ene eller andet er tilfældet fremgår ikke af MKR, hvorfor det ikke er afklaret endeligt, hvilken retsstilling der gælder.

MKV anfører flere gange, at en påvirkning er begrænset eller ubetydelig fordi en naturtype enten er i ringe eller dårlig tilstand, eller at der kun skal inddrages mindre arealer.

Generelt for de beskyttede naturtyper så er det en fejlagtig konklusion. Det er ikke sådan beskyttelsen af habitatnatur fungerer. Selv mindre inddragelser udgør en overtrædelse af habitatdirektivet, og vil kræve en dispensation uanset tilstanden på arealet. Det har ingen betydning for om der påvirkes meget eller lidt.

3.1 Udestående ifht. placering af erstatningsnatur

MKV afsnit 4.5.1: *”Ved permanent inddragelse af beskyttet natur, **anlægges erstatningsnatur så vidt muligt**, så de nye naturområder bliver af samme type, som de områder der ødelægges. Erstatningsarealet anlægges derudover **så tæt på det oprindelige naturområde, som det er muligt**. Der kan dog være tilfælde, hvor naturtypen erstattes med en anden naturtype eller placeres i større afstand fra det påvirkede areal som følge af naturgivne og landskabelige forhold.”*

Den citerede passage viser, at alle beslutninger vedr. placering af erstatningsnatur, der er en afværgesforanstaltning, er uafklaret. Det skal bare være "*så vidt muligt*" både i forhold til placering og i forhold til naturart. Vurderingen er direktivstridig.

MKR skal endeligt og bindende fastslå placeringen af erstatningsnaturen. Denne vurdering af placering kan ikke udskydes til senere. Det skal klart fremgå, hvor erstatningsnaturen skal udlægges og hvordan det via pleje skal sikres, at der kan opnås den ønskede naturkvalitet. Der skal også være beskrevet hvor meget der erstattes – 1:1? 1:2? 1:5?

Det er ikke valgfrit, hvor erstatningsnaturen skal ligge. Erstatningsnaturen skal som udgangspunkt ligge i nærheden af den natur der fjernes. Det ses bla. af afgørelsen fra Nordskovvej i Silkeborg (MFKN NMK-510-00991, NMK-503-00173, NMK-501-00249).

Der kan også være en påvirkning på miljøet ved anlæggelsen af erstatningsnatur, herunder om der eksempelvis skal fældes flagermusegnede træer for at danne ny eng. Der skal ligeledes være tilstrækkelig vished for at naturtyperne kan udvikle sig på det pågældende sted, hvor det kan have afgørende betydning hvad næringsindholdet er på en lokalitet i forhold til, hvornår der vil kunne indfinde sig eksempelvis nye overdrev.

3.2 Udestående ifht. vandløb

MKV side 167: "***Den endelige udformning af det nye tracé aftales med vandløbsmyndigheden.***" Det anførte omfatter alle vandløbene i MKV

Denne fremgangsmåde er af samme grunde som tidligere anført vedr. beskyttet natur ikke tilstrækkelig endelig. Forlægning af vandløb betragtes i dansk ret som en regulering i både vandløbslovens og miljøvurderingslovens forstand. Tilsvarende gælder efter EU-direktiverne.

Hvis der skal kunne gives tilladelse ved en anlægslov på baggrund af denne MKR, så skal det være klart beskrevet hvilet forløb, hældning, bundkoter m.v. der skal anlægges. Der skal være beskrevet, hvilke afstrømningsmæssige konsekvenser forlægningen vil kunne have for både opstrøms og nedstrømsliggende matrikler. Det samme er gældende hvis anlægslovens hvidbog skal træde i stedet for reguleringstilladelsen.

Det er således ikke i overensstemmelse med VVM direktivet eller vandrammedirektivet, at udskyde den endelige udformning og trace-placering til efter anlægsloven er vedtaget.

3.3 Udestående ifht. fisk

MKV- Ingen oplysninger om gydebanker

Der ses ikke at være redegjort for om der findes gydebanker på de strækninger der skal flyttes, om der er et fald der sandsynliggør, at der er gydepladser for fisk og i så fald hvilken betydning de konkrete vandløbsstrækninger har for fiskebestanden i de enkelte vandløb.

Vurderingen er således foretaget på et ikke tilstrækkeligt grundlag og det er ikke muligt at konkludere at det ikke vil medføre hverken midlertidige fald i tilstandsklassen eller at der ikke vil kunne opnås målopfyldelse.

MKV – der skal anlægges sandfang ...

Anlæggelse af sandfang på flere strækninger er en regulering af et vandløb, der skal medvurderes i en MKV. Det er således ikke tilstrækkeligt, at den endelige udformning og placering af sandfangene først sker efter miljøvurderingen er gennemført.

Hvor skal de placeres? Ligger de hvor der støder §3 op til vandløbet? Skal der fældes træer der kan have flagermus i for at komme til med maskineriet? Kan der være lampretter i det sediment der løbende skal opgraves?? Alt dette skal være belyst i MKR.

MKV: Det fremgår at der skal erhverves jord til at reducere udvaskningen *”For at sikre at udledningen af vejvand ikke medfører en yderligere belastning af de målsatte vandløb med kobber, zink og evt. andre miljøfremmede stoffer skal der erhverves landbrugsjord som omlægges til natur, skov eller varigt græs. Arealerne der skal erhverves, er opgjort i Tabel 5-40”*.

Hvis der skal erhverves jord, er det en del af projektet. Der skal derfor være råderet over disse arealer på det tidspunkt hvor anlægsloven meddeles. Det skal kunne medvurderes, hvilke arealer der berøres og hvor der rejses skov. Det er ikke muligt med den anvendte fremgangsmåde, at vurdere den samlede miljøpåvirkning af projektet.

MKV: ny beplantning som afværgetiltag

Beplantning som afværgetiltag for flagermus hvor levende hegn byrdes vil ikke være effektivt i en lang årrække. Bevoksningen når ikke en højde, der virker ledende eller begrænsende for flagermusene. Det vil netop være i starten at flagermusene er mest udsat for trafikdrab, da flagermus er meget stedfaste og følger de samme kendte linjer. Her vil flagermusene ikke blive bremset af en mindre beplantning, men søge via de normale flyveruter og ud dermed flyve på kørebanen.

Ledelinjerne med ny beplantning vil først være funktionelle efter en længere årrække, der er dermed hverken den tilstrækkelige sikring mod forsætligt drab (dolus eventualis) eller tilstrækkelig med beskyttelse mod påvirkning af bestande idet flagermus har enormt lave reproduktionsrater og derved vil være særligt udsatte i forhold til at miste individer i en lokal bestand.

MKV side 165: *"Såfremt nedsivning ikke er mulig, iværksættes afværgetiltag i form af drosling til et udløbstal, der sikrer at vandløbets tilstand ikke påvirkes negativt. Udløbstallet fastsættes på baggrund af egentlige hydrauliske beregninger. Desuden skal det oppumpede grundvand renses tilstrækkeligt for fx okker og suspenderet stof inden udledning. Med disse afværgetiltag vil der ikke ske en påvirkning af kvalitetselementerne i recipienterne og udledningen vurderes ikke at kunne hindre målopfyldelse."*

Denne fremgangsmåde er ikke tilstrækkelig idet der ikke er reelt er overblik over de mulige konsekvenser. Hvordan sikres der eksempelvis at der ikke sker udledning af okker? Skal det ske via okkerrensébassiner og hvor skal de i så fald ligge? Hvilket udløbstal er fastlagt for de enkelte lokaliteter? Hvilket tidspunkt kommer denne påvirkning og kan renseforanstaltningerne bevirke at der udledes opvarmet og afiltet vand? Hvilke kemiske stoffer kan det oppumpede vand have i forhold til kravene i recipienten?

Indhold af stoffer og indholdet af jern skal være oplyst på nuværende tidspunkt, og der skal være redegjort for de faktiske problemstillinger inden tilladelsen kan meddeles og ikke først under arbejdets udførelse.

Hvis der efterfølgende skal kunne meddeles en udledningstilladelse skal det ske på baggrund af denne miljøvurdering. DET kan der ikke, når det ikke er behandlet. Det fremgår at der først efterfølgende skal tages stilling til mulige afværgeforanstaltninger, men disse skal være beskrevet og vurderet i denne MKR for at kunne danne grundlaget for den efterfølgende tilladelse.

MKV - det fremgår at der skal overvåges fisk før og efter.

Også overvågningen af fiskene skal være afsluttet før projektet vedtages, ellers kan det ikke ud fra VVM direktivet vurderes om der sker påvirkning på et kvalitetselement. Se eks holstebroafgørelsen hvor det fremgår at Miljø og Fødevareklagenævnet vedr. en VVM-tilladelse

"nævnet forudsætter, at vilkårene er indsat for et reducere potentielle skader på gydebanker, og at projektets påvirkninger på gydebanker således først anskueliggøres, når projektet er etableret, og at der således ikke er sikkerhed for påvirkning og eventuelt skade på gydebankerne på tidspunktet for VVM-tilladelsen. Nævnet bemærker, at det er en forudsætning for, at VVM-redegørelsen vil kunne danne grundlag for en VVM-tilladelse, at den indeholder en vurdering af, hvorvidt det aktuelle projekt vil kunne påvirke gældende miljømål og den aktuelle tilstand for de berørte overfladevandområder, og i givet fald, om projektet vil udgøre en hindring for opnåelsen af de gældende miljømål."

Der skal være vished for påvirkningen på det tidspunkt hvor afgørelsen træffes. Betingelsen er ikke opfyldt.

3.5. Udestående vurderinger Vandrammedirektivet – de målsatte vandløb

MKV: Der er lavet vurderinger i forhold til vandrammedirektivet

Vurderingerne i forhold til om en eller flere kvalitetselementer går en tilstandsklasse ned er slet ikke foretaget på trods af at vandløbet vil blive "nulstillet" over længere strækninger som følge af anlægsarbejdet.

For de målsatte vandløb gælder det helet generelt, jf. holstebroafgørelsen (MFKN 21/10121) og EU dommene fra Weser C-461/13 og Association France Nature Environment C-525/20) at selv midlertidige forringelse skal forvaltes restriktivt. En omlægning af et målsat vandløb vil medføre en nulstilling af den omlagte strækning, hvilket både medfører at kvalitetselementerne i den pågældende vil gå en tilstandsklasse ned og der vil efterfølgende på de strækninger, hvor der etableres rørforinger være risiko for at der ikke vil kunne opnås målopfyldelse. Denne påvirkning vil derfor kun kunne gennemføres hvis der forud for tilladelsen meddeles en fravigelse jf. vandrammedirektivets artikel 4 stk. 7.

Når der er ukendt tilstand for nogle kvalitetselementer, så skal denne tilstand oplyses inden der kan foretages en vurdering af påvirkningen. Hvis dette ikke kan lade sig gøre skal forsigtighedsprincippet bringes i anvendelse. Dvs. vurdering vil være at antage at den pågældende kvalitetsparameter befinder sig i laveste tilstandsklasse

Herefter følger det af EU-miljøbeskyttelsen at enhver påvirkning ikke vil kunne tillades uden en foregående fravigelse af vandrammedirektivet.

MKV: *"Indholdet af kvælstof og fosfor i grundvandet vurderes at være lavt og udgøre en ubetydelig af recipienterne i forhold til den øvrige kvælstofbelastning i oplandet. Merbidrag af kvælstof og fosfor fra udledning af grundvand vurderes ikke at udgøre en væsentlig påvirkning af vandkvaliteten i de målsatte vandløb Østerå, Hasseris Å og Lindholm Å."*

Der mangler en konkret vurdering af hver enkelt strækning i forhold til de konkrete næringsstofværdier i recipienten

MKV: Det fremgår at der vil være en rørlægning på op til 54 meter.

En rørlægning på 54 meter vil fungere som en spærring. Selvom den anlægges som våd, vil det stadig defakto være en spærring for bl.a. fisk, men formentlig også odderen. Denne fremgangsmåde vil ikke være i overensstemmelse med vandrammedirektivet eller habitatdirektivet. og vil ikke kunne gennemføres uden en forudgående fravigelse fra direktiv-bestemmelserne.

MKV side 176: *"I anlægsfasen er der en kortvarig påvirkning af vandløbene i forbindelse med omlægninger og etablering af underføringer"*

Dette er ikke korrekt. Når et vandløb flyttes dør alle planter, alger og smådyr på den strækning der nedlægges og planterne vil ikke rekolonisere strækningerne med det samme.

Navnlig ikke der, hvor strækningerne fremadrettet er beskyttede af broerne i et sådan omfang at planterne ikke vil kunne vokse under broerne.

Der er således tale om en fejlagtig vurdering.

Det fremgår af flere EU domme at selv midlertidige forringelser skal forvaltes restriktivt. En reel nulstilling af flere hundrede meter vandløb kan ikke på nogen måde kunne gennemføres uden en fravigelse.

MKV: *"Samtidig kan vandet, der udledes fra regnvandsbassiner i sommerperioden, have en højere temperatur end vandet i recipienten som følge af opholdstiden i bassinet, hvilket kan have betydning i mindre vandløb med lave vandføringer. Det vurderes dog at påvirkningen vil være ubetydelig i målsatte vandløb Østerå, Hasseri's å og Lindholm Å på grund af vandløbenes vandføring og deraf følgende robusthed."*

Denne vurdering er ikke i overensstemmelse med kravene til vurderingen idet der skal laves en konkret vurdering for hvert vandløb. Der ses slet ikke at være lavet en vurdering for de tilfælde hvor der vil være overløb fra bassinerne ved hændelser større end 5 års hændelser og der ses ikke at være lavet robusthedsanalyser for de enkelte vandløb. Der står heller ikke hvad der skal nedrosles til og det fremgår ikke hvad den hydrauliske belastning er for de eksisterende vandløb. Disse vurderinger kan ikke udskydes til en detailprojektering men skal fremgå af MKR så det er muligt at forholde sig til den samlede påvirkning på miljøet som er det der er tiltænkt i en miljøvurderingsproces.

For de elementer der er ukendt tilstand skal denne vurdering foretages ud fra et worst-case scenarie.

MKV side 179: *"Det er dog ikke umiddelbart muligt at afvise, at der kan ske en erosion i de mindre grøfter som følge af udledninger fra regnvandsbassiner. Erosionen kan betyde, at der tilføres sediment til de målsatte vandområder, hvilket potentielt kan forringe den eksisterende tilstand."*

Vurderingen medfører, at der ikke kan meddeles tilladelse til projektet med mindre der ligger en tilladelse til at fravige bestemmelserne jf. vandrammedirektivet artikel 4 stk. 7.

MKV: *"Den hydrauliske belastning af Hasseri's Å vurderes derfor at være begrænset som følge af udledningen fra regnvandsbassinerne. Udledningen af BOD er på 4,8 mg/l og grænseværdi for*

opretholdelse af god tilstand for fisk er 1,5 mg/l og for DVFI 1,4-1,8 mg/l. Det kan derfor ikke afvises, at der kortvarigt og lige ved udløbet kan være en negativ påvirkning af fiske- og invertebratfaunaen i vandløbet. Koncentrationen vil blive fortyndet i vandløbet og påvirkningen vurderes ikke at være til hinder for opfyldelsen af god økologisk tilstand.”

Vurdering er ikke i overensstemmelse med bestemmelserne i vandrammedirektivet. Her henvises bl.a. Til sagen fra Horsens (22/02461), der medførte at Miljøstyrelsen trak deres vejledning tilbage. Derudover kan der ikke meddeles tilladelse til projekter der medføre gentagne negative påvirkninger af den nuværende tilstand.

MKV: *”Udledningerne af vejvand vil, efter rensning i regnvandsbassinerne der repræsenterer bedst anvendelig teknologi (BAT), være at betragte som alm. regnvandsbetingede udløb. Der vil i kraft af, at indholdet i vejvandet for kobber, zink og benz(a)pyren, overskrider miljøkvalitetskravet (MKK) i vand for de pågældende stoffer, lokalt i/ved udledningsspunkterne sandsynligvis også forekomme overskridelse af MKK i vandet, der udledes til. Dette er et iboende faktum ved alle regnvandsbetingede udløb og kan med de nuværende teknologiske muligheder ikke elimineres fuldstændigt. Overskridelserne vurderes som værende kortvarige og af varierende intensitet, da der, som de analyserede prøver fra f.eks. vandløbene (se afsnit 5.2.2) viser, er stor variation i koncentrationen af stofferne i vandløbene.” s*

Det her minder påfaldende meget om den samme tilgang som klagenævnet allerede en gang har underkendt i Horsensafgørelsen. Metoden er direktivstridig.

4. Natura 2000-konsekvensvurderingen

4.1. Odder – Habitatvurdering, dispensation og Natura 2000-konsekvensvurdering

Det følger af EU dommen C-463/20 Namur-est at fravigelser fra habitatbeskyttelsen skal være endelige. Habitatvurderingerne er ikke endelige, men fyldt med en række forbehold, antagelser og gisninger.

Habitatvurderingen er i forhold til spørgsmålet om odderens yngle- og rasteområder beskadiges eller ødelægges ved projektet, og at den økologiske funktionalitet bibeholdes, ikke fyldestgørende, da der ikke er foretaget de fornødne undersøgelser, se eksempelvis:

MKV side 34: **”Inden forlægning af Østerå skal den del af vandløbet, der påvirkes undersøges grundigt for odderhuler. Området forstyrres jævnligt inden gravearbejderne igangsættes for at sikre, at der ikke er oddere i området, hvor der sker anlægsarbejde. Dette gøres jf. principperne i afsnit 5.3.4.”**

MKV side 34 *"Brinkerne langs Østerå, som omlægges i den sydlige del af undersøgelseskorridoren, kan potentielt rumme odderhuler, og der indgår derfor afværgeforanstaltninger med eftersøgning af odderhuler og forstyrrelser, efter metoden, der er beskrevet i afsnittet om afværgeforanstaltninger"* For Lindholm Å anføres tilsvarende.

MKV 2.3 anfører **"Såfremt det bliver nødvendigt** med indfangning af individer f.eks. i forbindelse med flytning til nye levesteder, vil Miljøstyrelsen blive ansøgt om dispensation fra artsfredningsbekendtgørelsen."

Det fremgår tydeligt, af de anførte citater, at der ikke er lavet tilstrækkeligt med undersøgelse inden habitatvurderingen er foretaget. Brinkerne langs Østerå skal først undersøges for odderhuler i forbindelse med at gravearbejderne iværksættes.

Det ændrer ikke herpå, at det er besluttet, at der skal søges dispensation efter habitatdirektivets artikel 16. Den forudgående vurdering, skal forsat være fyldestgørende og med videnskabelig vished.

Transportministerens forslag til håndtering af odder udgør en selvstændig overtrædelse af individbeskyttelsen i Habitatdirektivets artikel 12, stk. 1, litra a), b) og d) og at der anvendes forbudte metoder og midler til indfangning og drab af odder, jf. Habitatdirektivets artikel 15, litra a) og b), jf. bilag VI, herunder *"båndoptagere", "elektriske og elektroniske apparater, som kan dræbe eller larme", kunstigt lys samt "motorkøretøjer i bevægelse"*.

SWECO, Side 7, pkt. 2.1: *"Af habitatkonsekvensvurderingen for 3. Limfjordsforbindelse fremgår, at der ikke er konstateret skadevirkning på Natura 2000-områder. Der er således ingen arter og naturtyper på udpegningsgrundlagene, der vurderes at blive væsentligt påvirket, når en række nærmere angivne afhjælpende foranstaltninger iværksættes, og Natura 2000-områdets bevaringsmålsætninger og integritet forbliver intakt. De nærmere vurderinger og begrundelser, der ligger til grund for denne konklusion, kan findes i habitatkonsekvensvurderingen"*

SWECO's overmåde kraftige nedtoning af de mulige/sandsynlige samlede negative påvirkninger af odder, underbygges ikke af DCE's faglige notat, nærmest tvært i mod. Konklusionen i DCE faglige notat, side 9 pkt. 4, er

*"Der er **ingen videnskabelige undersøgelser** af effekter af vejstøj på den økologiske funktionalitet for yngleområder for odder, eller for effektiviteten af erstatningshabitater eller afværgetiltag for ødelagte eller forringede yngleområder for odder.*

Vejanlægget, inkl. tilslutningsanlæg, vil fragmentere levesteder og yngleområder for odder.

Det vurderes ikke at medføre, at odder forsvinder fra området, men i hvilken grad det vil påvirke den økologiske funktionalitet af levesteder og yngleområder kan ikke vurderes ud fra den tilgængelige viden."

DCE's vurderingen viser med al tydelighed, at forsigtighedsprincippet skal bringes i anvendelse, da der ikke er "videnskabelig vished"

Desuden skriver DCE, at det projekterede erstatningsområde, 21 ha, udformet for odder, på sydsiden af Egholm, ikke kan vurderes som havende en positiv effekt, altså om odderne vil benytte det!

DCE's vurderingen viser også af den grund, at forsigtighedsprincippet skal bringes i anvendelse, da der ikke er "videnskabelig vished"

MKV: Den eksisterende påvirkning af N15, H15 og F1 er ikke inddraget.

Vurderingen er ufuldstændig. For Natura 2000-konsekvensvurderingen er den kumulative vurdering og projektbegrebet ikke sammenfaldende med projektbegrebet der kendes fra VVM, jf. EU dommen fra Moorburg.

Der skal derfor laves kumulerede vurderinger med både eksisterende og kommende påvirkninger. Det er helt åbenlyst i forhold til odder, der er på udpegningsgrundlaget, med hunner og redder i tracéet, at med den tætte distance til Natura 2000-området, så vil den bestand, der er tilknyttet Egholm også være en del af den bestand der er tilknyttet H 15.

Hvis det kræver fravigelser fra bilag IV beskyttelsen i henhold til habitatdirektivets artikel 6, stk. 4, 1. pkt.

SWECO Side 8, 2.2.2 "Driftsfasen I driftsfasen vil påvirkning af bilag IV-arter som følge af motorvejsanlægget i form af vejen som barriere for spredning samt støj og lys fra vejen. Vejen som barriere vil desuden **medføre risiko for trafikdrab af krydsende dyr**. I Tabel 2-2 er vist projektets potentielle påvirkninger for bilag IV-arter i driftsfase."

Dette er korrekt, men de negative risikovurderinger hviler på et meget tyndt grundlag og er helt generelt undertonedede så meget, at de forskellige risici konklusioner er kritisable.

Side 9 SWECO "Tabel 2-2 Potentielle påvirkninger af flora og fauna, herunder bilag IV-arter, i driftsfasen. -Aktivitet eller påvirkning Konsekvens Barrierevirkning fra anlægget Projektet kan betyde, at populationer af dyr kan blive forhindret i naturlig spredning i landskabet.

-Trafikdrab Projektet kan øge antallet af trafikdræbte dyr.

-Påvirkning af lys fra anlægget Projektet kan betyde, at populationer af dyr kan blive forhindret i naturlig spredning i landskabet som følge af forstyrrelse ved lys, som også kan påvirke yngle-rasteområder samt fourageringsområder.

-Påvirkning af støj fra anlægget Projektet kan betyde, at populationer af dyr kan blive forhindret i naturlig spredning i landskabet som følge af forstyrrelse ved støj, som også kan påvirke yngle-rasteområder samt fourageringsområder. "

De 3 lavbro-forløb, sydgående, nordgående samt lokalforbindelsen har en samlet bredde på 38 meter. Dertil kommer støj og lysbarrierevirkning. Lavbroen er placeret i et hvad der korrekt kan kaldes "oddertrafikknudepunkt". Nemlig fra sydsiden af Limfjorden, Nordsiden af Limfjorden, Egholm, Ryå, Lindholm å, m.fl. vigtige oddervandveje.

Det fremgår af vurderingen, at barrierevirkningen kan påvirke odder i dens naturlige udbredelsesområde. Langs hele linieføringen (bortset fra tunnelstrækningen) vil projektet have en betydelig barriere effekt for odder. Ud over motorvejsforløbs fysiske barriere, skal tillægges, støj og lys. Der er ingen videnskabelige undersøgelser om påvirkning fra lys, herunder vejbelysning, nærliggende belysning samt belysning fra trafik. Jf. DCE's notat. Dermed skal det lægges til grund at virkningen er væsentlig, jf. forsigtighedsprincippet. Tilsvarende gælder vejstøj.

Samlet set vil det udgøre en væsentlig barriereeffekt. Mængden af åer, mindre vandløb, grøfter op til motorvejsforløbet, tilsiger at motorvejen vil få en væsentlig negativ virkning for artens naturlige spredning, udvekslinger mellem populationer, som f.eks. nyindvandring "opfyldning", når dyr dør af naturlige årsager eller trafikdrab.

Langs lavbroen over Nørredyb vil barriereeffekten være af meget væsentlig betydning. Dette taget i betragtning af at det er velkendt, at oddere afviger fra at svømme under broer af kun få meters bredde, ved krydsende vandløb. Det er ud fra erfaringerne, muligt at de fast etablerede oddere i området omkring lavbroen, lærer at tolerere, støj, lys og den visuelle spærring, men nyindvandrede oddere vil ikke have den tilvæning, og derfor med sandsynlighed, ikke krydse under lavbroen.

Ifølge notat fra DCE, findes der heller ikke undersøgelser, forskning der påviser effekten af faunapassager for odder. Oddere er som så mange andre dyr, individualister. Derfor må det påregnes, at oddere, vil krydse motorvejsforløbet udenom faunapassagerne, dvs. henover motorvejen. Den vurdering mangler.

Ud over naturlige dødsårsager er trafikdrab af oddere den hyppigste kendte dødsårsag. (efter at jagt blev forbudt, og der blev indført påbud om odderriste i ruser). Oddere flytter sig ikke kun via vandveje, vandløb og grøfter, de går også forholdsvis langt over land, hvor der ikke er vandveje. 10 km over land er der dokumenterede eksempler på. Den bestandsnedgang, der må forårsages af trafikdrab og fysisk barrierevirkninger, der begrænser migration og immigration er ikke behandlet. Dermed er det ikke vurderet hvilken samlet effekt anlægget vil have for arten.

Påvirkningerne burde have været vurderet som væsentlige både i henhold til habitatdirektivets artikel 6, 12, 16.

Side 9 nederst, SWECO "Faunapassagerne og hegningen har til formål at sikre, at der fortsat er mulighed for spredning af arterne, og at trafikdrab afværges eller mindskes betydeligt. I alt etableres 37 faunapassager, der tilpasses, så de tilgodeser flere arters krav, som vist på Figur 2-2 og oplistet i Tabel 2-3"

Der er ikke faglig underbygning af effekten af faunapassagerne. Der er tale om en afværgeforanstaltning, der ikke opfylder kravet om videnskabelig vished. I betragtning af at det er en afværgeforanstaltningen for en af projektets største trusler for bilag IV arten odder, trafikdrab, er betingelserne i artikel 16 og artikel 6 ikke opfyldt.

SWECO's vurdering af "beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- eller rasteområder" er for snæver.

For odderens vedkommende gælder beskyttelsen også de vandtransportveje, som arten er afhængig af, dvs. vandløb i alle størrelser, samt grøfter og søer der støder op til projektet eller ligger i dets nærhed. Påvirkningen af disse er ikke medvurderet.

Transportvejene fungerer ikke kun som transportveje, de er også fourageringsområder.

Artens arealmæssige behov for territorie er store, som korrekt anført andet sted er 10 km og for hanner betydeligt længere forløb.

I betragtning af at der på landdelen af projektet er tale om 18,7 km, plus lavbroen 0,578 km, er det et meget stort odderopland der påvirkes væsentligt. Langs nogle strækninger af vejforløbet er der i dets nærhed (indenfor 10 km), endog særdeles gode odderbiotoper, grøfter vandløb, søer og fjord. F.eks. Østerådalen, sydsiden af Limfjorden, strækninger på nordsiden af Limfjorden, der ikke er indgået i den samlede vurdering.

Undersøgelsesområdet for forekomst af odder, herunder yngleforekomst, er kun udført snævert omkring vejforløbet på Egholm, med den velegnede registreringsmetode, kamerafælder. Når der ikke foreligger undersøgelser om odderforekomst, ynglelokaliteter, territorier langs resten af projektet, kan der reelt ikke siges noget om den samlede påvirkning af arten. Med andre ord kan der både i projektområdet, udmærket være flere forekomster af oddere, inkl. ynglende hunner, der vil påvirkes af projektet i deres naturlige udbredelsesområde.

4.2. Spættet sæl

MKV: Konklusionerne i konsekvensvurderingen vedr. **spættet sæl**: "På baggrund af ovenstående vurderes påvirkningen fra undervandsstøj fra anlægsarbejdet at have en medium påvirkning af spættet sæl i form af adfærdsændringer, maskering og risiko for midlertidigt høretab. Risikoen for permanent høretab for spættet sæl vurderes at være lav. På den baggrund kan det udelukkes, at påvirkningen af spættet sæl på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område N15 er væsentligt negativ."

Vurderingen er ikke i overensstemmelse med kravene til en konsekvensvurdering. Konsekvensvurderingen udenfor rimelig videnskabelig tvivl kunne afvises en skade på udpegningsgrundlaget ikke en væsentlig negativ påvirkning.

Vejdirektoratet/SWECO udviser eklatant ringe indsigt i reglerne. Der skal kunne afvises, at der er en påvirkning. Det er ikke tilstrækkeligt blot at skrive at en risiko er "lav". Hvis der er en risiko, så skal forsigtighedsprincippet anvendes, og projektet kan ikke tillades.

Der er ikke redegjort for om området, hvor der skal arbejdes, er et vigtigt fourageringsområde for arterne på udpegningsgrundlaget. Det fremgår ikke om bortskræmning der sker kan have en effekt på bestanden, hvis den sker på tidspunkter hvor dyrene er drægtige eller fødesøgende med diende unger. Hvis de har diende unger der ligger i nærheden, vil de så kunne udvise den tilstrækkelige flugtrespons for at sikre mod høreskader?

En ting er at nedramningen af de enkelte pæle ikke sker over en lang periode, men hvis selve anlægsarbejdet sker over en længere periode, hvad vil den samlede periode så betyde for en bestand i området kun 14 km væk?

4.3. Hav og flodlamprette

MKV: *"Projektet medfører ingen påvirkning af hav- og flodlamprettens gydeområder i vandløbene."*

Vurderingen udgøres af et rent postulat. Der er ingen vurdering!

Umiddelbart vil flere af de vandløb, der skal arbejdes i være potentielle gydevandløb for hav- og flodlampret, og da udløbet af vandløbene er forholdsvist tæt på habitatområdet er der stor sandsynlighed for at eventuelle lampretter i vandløbene er en del af bestanden i habitatområdet i Limfjorden. Der er tale om en udpegningsart, der tillige er en prioriteret art, der HVIS den kan påvirkes af projektet, medfører at betingelserne i habitatdirektivets artikel 6, stk. 4, 2. pkt. skal være opfyldt.

Betingelserne der skal opfyldes, for at projektet kan godkendes, vil da kræve en fravigelse i henhold til artikel 6.4, 2. pkt. om hensynet til menneskers sundhed og den offentlige sikkerhed eller væsentlige gavnlige virkninger på miljøet, eller, efter udtalelse fra Kommissionen, andre bydende nødvendige hensyn til væsentlige samfundsinteresser.

Der skal redegøres for om de lange broer over 50 meter vil have en barriereeffekt på lampretterne, om de sandfang der skal etableres, vil kunne være opvækstområde for lampretlarverne inden de trækker ud i Limfjorden og om en tømning af disse bassiner vil kunne medføre tab af lampretter.

Der skal ligeledes redegøres for om sløjfningen af flere vandløbsstrækninger sker, hvor der er gydebanks for lampretterne, og om der er risiko for at bestandene skades, hvis bortgravningen sker på tidspunkter, hvor der er æg og larver i vandløbene. Der skal også redegøres for

om udledningen af stoffer fra forsinkelsesbassinerne kan påvirke lampretter i de forskellige livsstadier.

Vurderingerne på lampret er mangelfulde og utilstrækkelige.

4.4. Natura 2000-konsekvensvurderingen – F1 og øst for F1

Den administrative østgrænse for Natura 2000 H 15, F1 er lagt i en nord-sydgående afgrænsning, der krydser i den vestlige ende af Egholm og ud i det marine miljø nord og syd for Egholm.

Den valgte administrative afgrænsning af Natura 2000 området H15, N15 og F1, følger ikke udbredelsen af en række af de marine udpegningsnaturtyper. Flere af de vigtige udpegningsnaturtyper fortsætter og findes hele vejen rundt omkring Egholm og farvandet omkring øen. I høj grad på Egholms nordside, omkring Nørredyb og det store vadeområde mod nordvest op mod Ryå's udløb.

Natura 2000 områdets udpegningsnaturtypers forekomst øst for afgrænsningen, dvs. rundt om Egholm inkl. projektområdet. De væsentligste nævnt.

Nr.	Udpegningsnaturtype	Betydning for	Påvirkning
1110	Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand.	Det marine miljø, samt fugleudpegningsarter	Sediment og ændrede strømforhold
1140	Mudder og sandflader blottet ved ebbe.	Det marine miljø, fugleudpegningsarters fourageringsgrundlag	Sediment og ændrede strømforhold samt støj
1160	Større lavvandede bugter og vige, vegetation af kveller, og andre enårige plantearter, der koloniserer mudder og sand.	Det marine miljø fugleudpegningsarters fourageringsgrundlag	Sediment og ændrede strømforhold samt støj

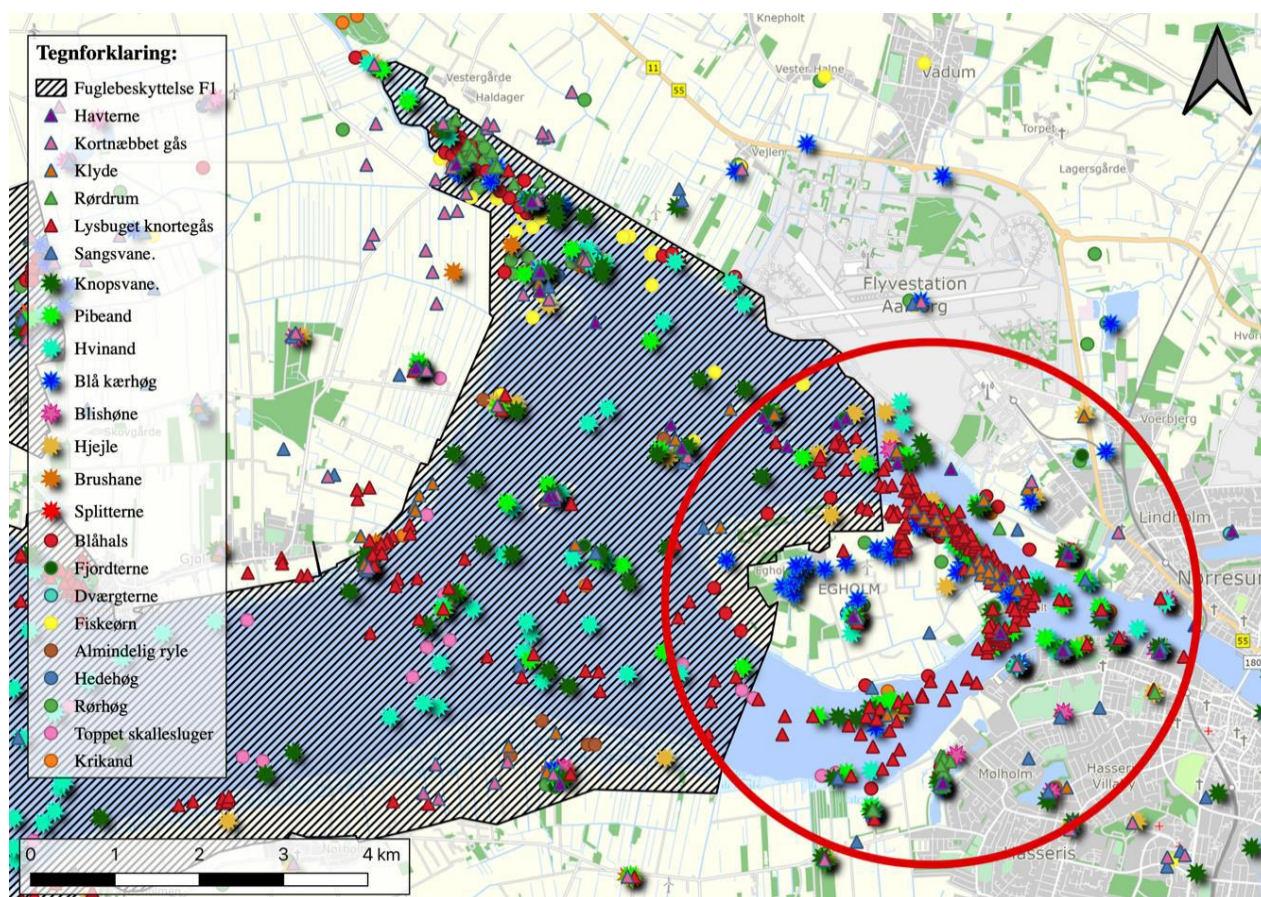
Der er endvidere oddere, der tillige er på udpegningsgrundlaget, der befinder sig med redder og unger øst for H15, N15 og F1.

Derudover er der flere af de vigtige fugle udpegningsarters raste- og fourageringsområder. Fuglenes beskyttelse er dynamisk, jf. habitatdirektivets artikel 7. Dette medfører, at Natura 2000-beskyttelsen gælder også for det ikke formet udpegede område øst for F1.

Natura 2000 områdets udpegningsfuglearters forekomst øst for afgrænsningen dvs. rundt om Egholm, især nordsiden af Egholm de væsentligste nævnt, inkl. projektområdet.

Nr.	Udpegnings fuglearter	Betydning for	Påvirkning
A 037	Pibesvane	Det marine miljø – raste- og	Sediment og ændrede

		fourageringsgrundlag	strømforhold, kollision
A 038	Sangsvane	Det marine miljø – raste og fourageringsgrundlag	Sediment og ændrede strømforhold, kollision
A 036	Knopsvane	Det marine miljø – raste- og fourageringsgrundlag	Sediment og ændrede strømforhold, kollision
A 052	Krikand	Det marine miljø – raste- og fourageringsgrundlag	Sediment og ændrede strømforhold, kollision
A 050	Pibeand	Det marine miljø – raste og fourageringsgrundlag	Sediment og ændrede strømforhold, kollision
	Lysbuget Knortegås	Det marine miljø – raste og fourageringsgrundlag	Sediment og ændrede strømforhold, kollision

Der skal således laves en habitatkonsekvensvurdering vedr. fuglene, selvom de befinder sig udenfor det udpegede F1. Den vurdering mangler helt.

Allerede MKV's oplysninger om sedimentpåvirkning omkring Egholm og ind i Natura 2000 H 15 F1 i anlægsfasen viser at projekter kan påvirke lokalitetens fugle væsentligt, vurderes med hensyn til virkninger på lokaliteten under hensyn til bevaringsmålsætningerne for disse.

Ifølge MKV, fig 14.14 side 562 vil der i anlægsfasen i forbindelse med tunneludgravningen ske en betydelig sedimentfrigørelse og påvirkning af Limfjorden adskillige km mod både øst og vest for tunnelarbejdet. Påvirkningen ligger i store dele af påvirkningsområdet, fra middel til høj. Påvirkninger sker i det område, der er omfattet af den dynamiske beskyttelse og adskillige km ind i Natura 2000 område F1.

Som det korrekt anføres i MKV vil ålegræs påvirkes betydeligt (forringet sigtedybde og sedimentaf-sætning). Ålegræs er en særdeles vigtig del af bundfloraen i et sundt og intakt marint miljø som det pågældende. Følgelig påvirkes fuglene på udpegningsgrundlaget også. Det er reelt umuligt at forudse disse virkninger præcist nok, da strømforhold og projektets påvirkning af disse, er vanskeligt forudsigelige.

MKV om driftsfasen: I forhold til driftsfasen peges der kun på, at sedimentpåvirkning vil være en negativ faktor. Ændring af strømforhold og deres virkning på sedimentspredning og kysterodning er erfaringsvist meget vanskelige at forudsige. Der kan udmærket være helt uforudsete negative virkninger efter anlægsfasen, hvorfor forsigtighedsprincippet også af den grund finder anvendelse.

Afværgeforanstaltningen "Plantning af ålegræs", er ikke fastsat med videnskabelig vished. Plantning af ålegræs i et mindre afgrænset område, kan ikke væsentligt ændre på den store negative påvirkning af ålegræsudbredelsen og vækstforholdene.

Eutrofiering – næringsstofbelastning.

De ændrede strømforhold vil påvirke vandudskiftningen og lejringen af næringsstoffer. I betragtning af hvor belastet de danske indre farvande er af næringsstoffer og følgende stærkt negative konsekvenser og DK's i forvejen store problemer med opfyldelse af Vandrammedirektivet, vil selv mindre forøgelse af næringsstoftransport og afsætning, være stærkt problematiske. Afværgeforanstaltningens med udtagning af landbrugsjorders, forventede mindskning af kvælstoftilførslen kan næppe opveje de negative næringsstofændringer.

4.5. De kumulative virkninger er vurderet forkert

MKV: Den kumulative vurdering for påvirkning er kun foretaget for tilsvarende projekter.

Det er forkert. Påvirkningerne skal vurderes generelt, i forhold til om der kan være andre forhold der kan påvirke odderen i samme område. Det er således fejlagtigt når det angives at der ikke er andre kumulative påvirkninger idet grundlaget for vurderingen er utilstrækkelige.

Tilsvarende gælder Damflagermusene i Jylland er alle tilknyttet natura2000 områder idet den kendte viden siger at de alle er tilknyttet til kalkgruber. Alle kalkgruber er beliggende i

Natura 2000 områder med Damflagermus på udpegningsgrundlaget og disse skal således behandles i habitatvurderingerne

Der er generelt ikke foretaget kumulative vurderinger for habitatområderne hvilket er en væsentlig retlig mangel. Påvirkningerne på fugle skal eksempelvis ses i kumulation med andre eksisterende og kommende planer og projekter, herunder flere af de eksisterende og kommende vindmølleparker i området.

5. Samlet

Samlet set kan det ikke afvises at påvirkningerne af Natura 2000 områdets udpegningsgrundlag, både vedr. odder, fugle, Spættet sæl og det marine miljø omsluttende Egholm, væsentlige.

Det er grundet den manglende videnskabelige vished ikke muligt at sikre, at projektet ikke skader lokalitetens integritet, hverken i eller udenfor det udpegede område.

Følgelig kan en anlægslov ikke vedtages, jf. habitatdirektivets artikel 6, stk. 4.

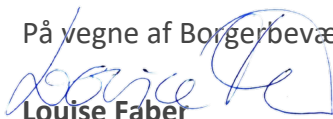
I forhold til de andre EU-vurderingerne er de afsluttende konklusioner MKV, som minimerer vurderingen af de skadelige virkninger helt generelt (ubetydelig, ingen etc.) misvisende. Dette gælder ikke mindre end 6 arter Bilag IV arter, samt 5 arter flagermus. De afsluttende konklusioner er ikke rigtige, og flugter slet ikke med de faglige vurderinger undervejs i SWECOs rapport, der ofte korrekt anfører negative virkninger fra moderate – væsentlige.

Hertil kommer at en lang række undersøgelser og beslutninger i strid med habitatdirektivet er udsat til senere i detailprojekteringsfasen. Derudover mangler en undersøgelse for birkemus nordenfjords.

Samlet set påvirker projektet i både anlægsfasen som er flere år, samt efterfølgende i driftsfasen, ikke mindre end 6 arter Bilag IV arter, samt 5 arter flagermus, et Natura 2000 område H 15, F1, samt naturkvaliteten i især det marine miljø på så mange og også erkendte væsentlige punkter, at projektet ikke kan tillades.

En anden linjeføring skal vælges, der ikke har tilnærmelsesvist de mange og store negative konsekvenser på natur og miljø. Der finders andre alternativer, der ikke krænker habitatdirektivets artikel 6, artikel 12, artikel 15 og artikel 16.

På vegne af Borgerbevægelsen mod en motorvej i Egholmlinjen

Louise Faber

Formand

Advokat, ph.d

Fhv. lektor, Aalborg Universitet